

Про деякі інституціональні аспекти подолання фінансової кризи в Україні

Островський І. А., Тимофієва С. Б., Харківська національна академія міського господарства

Світова фінансова криза вже вплинула на стан і перспективи української економіки. Стало очевидним, що необхідні рішучі й непопулярні заходи з інституціонального оздоровлення як на макро-, так і на мікроекономічному рівнях.

Нинішня криза стала логічним завершенням періоду бурного розвитку фінансового сектору. Таких падінь і потрясінь на фінансовому ринку ніхто не очікував. Найвпливовіші фінансові установи США, Великої Британії та деяких інших країн були або фактично націоналізовані, або оголошені банкрутами. Простір національної ідентифікації, зокрема, власності національних суб'єктів, доказав свою необхідність для підтримки в робочому стані світових фінансів, торгівлі й права.

Наприклад, ще більше року тому фондовий ринок України рекламувався як один з найбільш динамічних у світі. Приріст фондового індексу ПФТС за темпами поступався тільки відповідному китайському показнику. Але на фоні загальноекономічної динаміки це вказувало на штучність ажіотажу і виникнення типового “фінансового міхура”. Виведення з країни майже 3 млрд. дол. інвесторами-нерезидентами було достатнім для найглибшого в сучасній українській історії шістьократного падіння індексу.

Відсутність системності і низький рівень розвитку фінансового ринку є не тільки поточною, а і суттєвою інституціональною проблемою майбутнього національної економіки. Визначимо ключові проблеми вказаної суперечності:

- складність ідентифікації реальних власників капітальних активів, а також контролю за реальними потоками капіталів і передбачення їх наслідків для економіки в цілому;
- гальмування акумуляції надлишків коштів на фондовому ринку, що виключає можливість залучення значних ресурсів для розвитку великих суб'єктів з одночасною неможливістю перешкоджати проникненню вільних грошей на споживчий ринок з наступним посиленням інфляційного тиску.

Однією з ключових проблем інституціональних досліджень є розгляд питань реформування відносин власності. Важливе інституціональне навантаження несе прийняття нового закону “Про акціонерні товариства”. Відхід від ЗАТ і формування публічних ВАТ несе суттєві структурні зрушення у національній економіці. Однозначно зменшиться кількість суб'єктів господарської діяльності, тобто консолідація виробничих активів матиме, крім фінансових, і організаційно-економічні передумови.

В умовах погіршення фінансового стану і одночасно високих цін на придбання житла нове дихання набуває питання про розвиток оренди житлових приміщень. Одним з варіантів рішення проблеми доступного житла є

використання так званих дохідних будинків, для яких орендодавцем виступатиме місцева влада.

В умовах фінансової кризи весь державний бюджет повинний розглядатися як стабілізаційний фонд економіки. Дефіцит консолідованого бюджету повинний бути мінімальним, а його витрати необхідно переорієнтувати на збільшення інвестицій в інфраструктуру – будівництво нових мереж енергопостачання, доріг, мостів і т.д. Необхідна реструктуризація житлово-комунального комплексу. Потребують розмежування об'єкти конкурентного і монопольного ринків.

Криза як початок оздоровлення економіки повинна включати короткий поетапний (наприклад, поквартальний) перехід на повну оплату споживачами реальної ціни комунальних послуг, що супроводжуватимуся спрощенням надання адресних субсидій для найменш захищених верств населення.